

تحلیل اقتصادی سیاست‌های کشاورزی

تألیف

دکتر علی پهنوایی

عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات آموزش
کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی

سرشناسه

شهنوازی، علی، ۱۳۵۵-

عنوان و نام پدیدآور

تعلیل اقتصادی سیاست‌های کشاورزی / تألیف علی شهنوازی.

مشفصات نشر

تبریز : انتشارات انس، ۱۳۹۵.

مشفصات ظاهری

۲۴۸ ص.: جدول

شابک

۹۷۸-۶۰۰-۷۲۵۷-۵۶-۲: ۲۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی

فیا

موضوع

کشاورزی و دولت -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی

موضوع

Agriculture and state -- Iran -- Economic aspects

موضوع

کشاورزی -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی

موضوع

Agriculture -- Iran -- Economic aspects

موضوع

کشاورزی و دولت -- ایران -- الگوهای ریاضی

موضوع

Agriculture and state -- Iran -- Mathematical models

موضوع

کشاورزی -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی -- الگوهای ریاضی

موضوع

Agriculture -- Economic aspects -- Iran -- Mathematical models

رده‌بندی کنگره

۱۳۹۵: کتابخانه مرکزی / HD ۲۰۰۵

رده‌بندی دیویی

۱۸۵۵ / ۳۸

شماره کتابشناسی ملی

۴۲۹۳۷۸۰

انتشارات انس

تعلیل اقتصادی سیاست‌های کشاورزی

مؤلف : دکتر علی شهنوازی

ناشر : انس

طراح جلد : مهندس انوش مطلی

نوبت چاپ : اول ۱۳۹۵

تعداد صفحه : ۲۴۸ رقی

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صفای : سهند . شهر صفای

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۵۷-۵۶-۲

قیمت : ۲۵۰۰۰ تومان

تبریز. خیابان ارک جدید (مصلی) مابین طالقانی و ارتش

تلفن ۰۹۱۶۳۳۳۶۱۳۶ و ۳۵۵۶۰۸۶۶

انتشارات انس

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۵	مقدمه

فصل اول سیاست‌های کشاورزی

۱۷	۱-۱- سیاست
۱۸	۱-۲- مداخله
۱۸	۱-۳- شکست بازار
۲۰	۱-۴- سیاست عدم مداخله
۲۰	۱-۵- آثار جانبی سیاست
۲۱	۱-۶- تقسیم‌بندی سیاست‌های کشاورزی
۲۲	۱-۷- مبادله و عناصر بازار
۲۲	۱-۸- ارزیابی سیاست
۲۳	منابع

فصل دوم چارچوب تحلیل سیاستی

۲۵	۲-۱- اجزای چارچوب تحلیل سیاستی
۲۶	۲-۲- نمودار چارچوب تحلیل سیاستی
۲۷	۲-۳- اهداف چارچوب تحلیل سیاستی

۲۸	۴-۲- سیاست‌های چارچوب تحلیل سیاستی.....
۲۹	۱-۴-۲- سیاست‌های قیمت محصولات کشاورزی.....
۳۰	۲-۴-۲- سیاست‌های کلان اقتصادی.....
۳۱	۳-۴-۲- سیاست‌های سرمایه‌گذاری عمومی.....
۳۲	منابع.....

فصل سوم

کاربرد چارچوب تحلیل سیاستی

۳۳	۱-۳- به تبع رونق اقتصادی.....
۳۶	۲-۳- نقشه راه کشاورزی مقاومتی و سند توسعه پایدار سازمان ملل متحد.....
۳۸	۳-۳- نتیجه‌گیری.....
۳۹	منابع.....

فصل چهارم

برنامه توسعه اقتصادی بخش کشاورزی: الگوی بتا

۴۱	۱-۴- ساختار الگوی بتا.....
۴۲	۲-۴- آجزای الگوی بتا.....
۴۳	۳-۴- نمایش نموداری الگوی بتا.....

فصل پنجم

بهره‌وری در بخش کشاورزی ایران

۴۷	۱-۵- بهره‌وری در کشورهای منطقه.....
۴۸	۲-۵- ارزش اقتصادی بهبود بهره‌وری.....
۵۱	۳-۵- تحقیق و توسعه راه کاری برای بهبود بهره‌وری.....
۶۰	۴-۵- نتیجه‌گیری.....
۶۰	منابع.....

فصل ششم

بهره‌وری و رقابت‌پذیری

۶۳	۱-۶- رقابت‌پذیری.....
۶۴	۲-۶- بهره‌وری.....

۶۶	۳-۶- اندازه گیری بهره‌وری
۶۸	۴-۶- اجزای تغییرات بهره‌وری
۷۰	منابع

فصل هفتم

محاسبه بهره‌وری: الگوی ریاضی

۷۱	۱-۷- شاخص مالم کوئیست
۷۲	۲-۷- جزای شاخص مالم کوئیست
۷۳	۳-۷- راورد شاخص مالم کوئیست
۷۶	منابع

فصل هشتم

محاسبه بهره‌وری: یافته‌های تجربی

۷۷	۱-۸- داده‌های مورد استفاده
۸۰	۲-۸- نتایج محاسبه تغییرات بهره‌وری
۸۸	۳-۸- نتیجه گیری
۸۸	منابع

فصل نهم

کارایی محصولی: الگوی ریاضی

۸۹	۱-۹- الگوی تحلیل پوششی داده‌ها
۹۱	۲-۹- کارایی متقاطع
۹۲	۳-۹- آبر کارایی یا کارایی ویژه
۹۳	۴-۹- تحلیل پوششی داده‌ها با اعداد صحیح (MIP-DEA)
۹۶	منابع

فصل دهم

کارایی محصولی: یافته‌های تجربی

۹۷	۱-۱۰- داده‌های مورد استفاده
۹۹	۲-۱۰- رتبه کارایی محصولات زراعی آبی
۱۰۵	۳-۱۰- گروه‌بندی بر اساس کارایی

۱۰-۴- نتیجه گیری.....	۱۰۸
منابع.....	۱۰۹

فصل یازدهم

کارایی منطقه‌ای: الگوهای ریاضی

۱-۱۱- محدودیت‌های الگوی DEA.....	۱۱۱
۱-۱۱- الگوی تحلیل پوششی داده‌ها با ضرایب همبستگی.....	۱۱۳
۱-۱۱-۳- نتیجه گیری.....	۱۱۴
منابع.....	۱۱۵

فصل دوازدهم

کارایی منطقه‌ای: یافته‌های تجربی

۱-۱۲- داده‌های مورد استفاده.....	۱۱۷
۲-۱۲- الگوی مصرف نهاده‌ها.....	۱۲۰
۳-۱۲- تعیین کارایی منطقه‌ای.....	۱۲۱
۴-۱۲- نتایج کارایی منطقه‌ای.....	۱۲۳
۵-۱۲- نتیجه گیری.....	۱۲۵
منابع.....	۱۲۶

فصل سیزدهم

کارایی مصرف آب: الگوهای ریاضی

۱-۱۳- چارچوب مطالعه.....	۱۲۷
۲-۱۳- الگوی تحلیل پوششی داده‌ها.....	۱۲۸
۳-۱۳- الگوی تحلیل پوششی داده‌ها با اعداد صحیح.....	۱۳۱
منابع.....	۱۳۳

فصل چهاردهم

کارایی مصرف آب: یافته‌های تجربی

۱-۱۴- داده‌های مورد استفاده.....	۱۳۵
۲-۱۴- امتیاز و رتبه کارایی در الگوی DEAccr.....	۱۳۷
۳-۱۴- راه کارهای بهبود کارایی.....	۱۴۰

۱۴۰	۴-۱۴- رتبه کارایی مصرف آب با الگوی MIP-DEA
۱۴۲	۵-۱۴- نتیجه گیری
۱۴۴	منابع

فصل پانزدهم

ترکیب بهینه نهاده‌ها: الگوهای ریاضی

۱۴۷	۱-۱۵- تعیین مجموعه مرجع
۱۴۹	۱-۱۵- ترکیب بهینه نهاده‌ها در شرایط حداقل سازی هزینه
۱۵۰	۳-۱۵- ترکیب بهینه نهاده‌ها در شرایط حداکثر سازی درآمد
۱۵۱	۴-۱۵- ترکیب بهینه نهاده‌ها در شرایط حداکثر سازی سود
۱۵۱	منابع

فصل شانزدهم

ترکیب بهینه نهاده‌ها: یافته‌های تجربی

۱۵۳	۱-۱۶- داده‌های مورد استفاده
۱۵۵	۲-۱۶- تعیین مجموعه مرجع
۱۵۸	۳-۱۶- ترکیب بهینه نهاده‌ها با رویکرد هزینه
۱۶۲	۴-۱۶- ترکیب بهینه نهاده‌ها با رویکرد افزایش درآمد و سود
۱۶۳	۵-۱۶- ترکیب بهینه نهاده‌ها با بازده متغیر نسبت به مقیاس
۱۶۶	۶-۱۶- نتیجه گیری
۱۶۷	منابع

فصل هفدهم

رهیافت مازاد اقتصادی: الگوی نموداری

۱۶۹	۱-۱۷- الگوی نموداری
۱۷۱	۲-۱۷- مازادهای اقتصادی
۱۷۲	منابع

فصل هجدهم

رهیافت مازاد اقتصادی: الگوی ریاضی

۱۷۶	۱-۱۸- پارامتر جابجایی
-----	-----------------------

۱۸۰	۱۸-۲- تغییر در قیمت و مقدار تعادلی.....
۱۸۱	۱۸-۳- تغییر در مازاد اقتصادی مصرف کنندگان.....
۱۸۲	۱۸-۴- تغییر در مازاد اقتصادی تولید کنندگان.....
۱۸۳	۱۸-۵- تغییر در مازاد اقتصادی کل.....
۱۸۴	۱۸-۶- آثار تولیدی و هزینه‌ای انتقال عرضه.....
۱۸۸	منابع.....

فصل نوزدهم

انتقال موازی منحنی عرضه

۱۸۹	۱۹-۱- آلی نه آری.....
۱۹۲	۱۹-۲- آثار رفاه.....
۱۹۳	۱۹-۳- نتیجه گیری.....
۱۹۶	منابع.....

فصل بیستم

انتقال غیر موازی منحنی عرضه

۱۹۷	۲۰-۱- پارامتر جابجایی.....
۱۹۸	۲۰-۲- ماتریس وینتیج.....
۲۰۰	۲۰-۳- داده‌های مورد استفاده.....
۲۰۱	۲۰-۴- تغییر در مازادهای اقتصادی.....
۲۰۳	۲۰-۵- نتیجه گیری.....
۲۰۴	منابع.....

فصل بیست و یکم

ادغام افقی بازارها

۲۰۵	۲۱-۱- الگوی نموداری.....
۲۰۷	۲۱-۲- الگوی ریاضی.....
۲۱۰	منابع.....

فصل بیست و دوم

ادغام افقی بازارها: یافته‌های تجربی

۲۱۱	۱-۲۲- داده‌های مورد استفاده
۲۱۴	۲-۲۲- تغییر در مازادهای اقتصادی
۲۱۸	۳-۲۲- نتیجه‌گیری
۲۲۰	منابع

فصل بیست و سوم

ادغام عمودی بازارها

۲۲۱	۱-۲۳- نوع فنام
۲۲۵	۲-۲۳- آثار اقتصادی تغییر فنی خنثی
۲۲۷	۳-۲۳- آثار و مبادی خیر ننی اریب
۲۳۰	منابع

فصل بیست و چهارم

ادغام عمودی بازارها: یافته‌های تجربی

۲۳۳	۱-۲۴- داده‌های مورد استفاده
۲۳۴	۲-۲۴- تغییر در مازادهای اقتصادی
۲۴۴	۳-۲۴- نتیجه‌گیری
۲۴۵	منابع

پیشگفتار

تحلیل اقتصادی سیاست‌های کشاورزی در واقع کاربرد تئوری‌های اقتصادی به منظور توضیح منتریدیده‌های اقتصادی در بخش کشاورزی می‌باشد. چنانچه تئوری و واقعیت را با هم مقایسه و تفاوت‌های یک فرآیند در نظر بگیریم در آن صورت هماهنگی نمودن این دو امر آسان‌تر است که تحلیل‌گر اقتصادی انجام می‌دهد. در این بین نه تنها به آموخته‌های علمی و پژوهش‌های دیگر محققان توجه می‌شود بلکه همزمان با حرکت از سمت منابع اقتصادی، محقق می‌کوشد تئوری‌های مناسب‌تری برای تحلیل و تفسیر فصول و ابواب اقتصادی شناسایی و آن‌ها را بومی‌سازی نماید، به عبارت دیگر تحلیل‌گر علاوه بر دانش اقتصادی به تجربه کافی برای شناسایی نیازها، تقاضاها، قوانین کاربدها در طول زمان نیز نیاز دارد. تجمع این موارد زمان‌بر بوده و همواره قابل ارتقا و بهبود هستند.

علم اقتصاد از لحاظ مبانی نظری غنی می‌باشد ولی عرضه دانش مناسب متأثر از تقاضای مؤثر است. با نگاهی به بخش کشاورزی مشاهده می‌شود که در حال حاضر مباحث مربوط به کارایی، بهره‌وری، تخصیص بهینه،

ارزش گذاری، اولویت بندی در مرکز توجه قرار دارند، لذا مطالب کتاب نیز بر پایه همین تقاضا تهیه و تنظیم شده است.

ویژگی کتاب ارائه مطالب نظری و تجربی در کنار یکدیگر می باشد و در هر قسمت که الگویی ارائه شده در ادامه آن نیز نتایج تجربی به همراه داده های مورد استفاده گزارش شده است. لذا، مطالب کتاب علاوه بر اینکه به موضوع تحلیل اقتصادی سیاست های کشاورزی می پردازد با معرفی، برآورد و تحلیل نتایج گویا متعدد، می تواند راهنمایی مناسب برای کارشناسان و دانشجویان رشته های اقتصاد و مدیریت، کشاورزی باشد.

علی شهنوازی

پائیز ۱۳۹۵

مقدمه

سیاست‌های کشاورزی با توجه به اهداف، اولویت‌ها و ابزارهای در دسترس به شکل‌های مختلف قابل بررسی و ارزیابی می‌باشند. کتاب پیش‌رو ابتدا به مفاهیم سیاست‌های کشاورزی پرداخته، سپس با ارائه الگوی توسعه اقتصادی بخش کشاورزی به اهمیت این بخش و ارتقای بهره‌وری تأکید نموده است. در ادامه نیز به مباحث مربوط به بهره‌وری و آثار اقتصادی مداخله توجه کرده است. با مروری بر کتاب، می‌توان آن را به‌زیر عنوان خلاصه نمود:

در فصل نخست سیاست‌های کشاورزی تعریف و دلایل حضور بخش عمومی در بازارهای کشاورزی به همراه عواقب احتمالی آن تشریح داده شده است. در فصل دوم چارچوب تحلیل سیاستی و عناصر تشکیل دهنده آن معرفی و این چارچوب در فصل سوم با چند مثال بیش‌تر توضیح داده شده است. در فصل چهارم نیز الگوی بتا به بخش کشاورزی پیشنهاد شده است. در فصل پنجم وضعیت بهره‌وری در بخش کشاورزی ایران و کشورهای منطقه بررسی و در فصل ششم به ارتباط بهره‌وری و رقابت‌پذیری توجه شده است. در فصل‌های هفتم و هشتم نحوه محاسبه تغییرات بهره‌وری و نتایج یافته‌های میدانی گزارش

گردیده و فصول ۹ تا ۱۲ به تعیین امتیاز و رتبه کارایی محصولی و منطقه‌ای پرداخته است. در فصل‌های ۱۳ و ۱۴ به کارایی مصرف آب توجه شده و الگوهایی برای تعیین آن مطرح گردیده است. در فصول ۱۵ و ۱۶ تأثیر نوع روش‌کرد بر استفاده و تخصیص نهاده‌ها بررسی شده و فصل‌های پایانی ۱۷ تا ۲۴ کتاب نیز به تحلیل آثار درآمدی و توزیعی اعمال سیاست با استفاده از رهیافت مازاد اقتصاد پرداخته است.